

FOSSE KALLEN

No. 8 – 1985

Hvor var Ola Tveiten?

– og eg har vel lempa pukkstein og eg har vel lempa grus
og eg har vel lengta heim ein gong til kjerring og til hus.

Slik lød det i Ibsenhusets skrudkledde festsal i Skien for noen uker siden, da Åse Kleveland stemte i med Lillebjørn Nilsens kjente sluskeviser Ola Tveiten. De fleste kjente ordene, de færreste realitetene bak dem. Større innsikt i så måte ga hovedmarkeringen av el-forsyningens 100 års dag heller ikke, for Ola Tveiten var rett og slett ikke invitert.

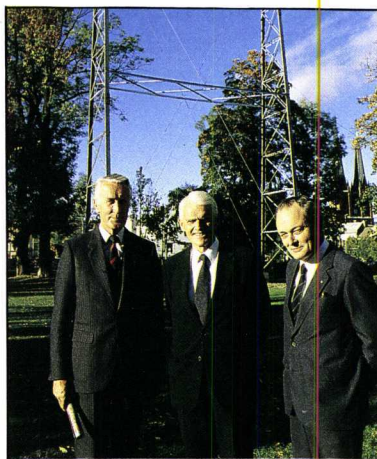
Arrangørene i Skien hadde valgt å legge vekt på en presentasjon av el-forsyningen i dag, snarere enn et historisk tilbakeblikk. Rent bortsett fra det uvanlige i dette å skyve historien til side ved et jubileum, er det vanskelig å forstå hvorfor det måtte bli enten eller. Med tanke på de ressurser el-forsyningen har til rådighet, er det ærlig talt nærliggende å tro at det har skortet noe på viljen.

Publikumskontakten har ikke vært, og er ikke, høyt prioritert innen el-forsyningen. Ved hundreårsjubileet førte dette dessverre, som så ofte ellers, til at sliterne ble glemt. Og hvor skjevt blir ikke da bildet av vår virksomhet? Denne virksomhet som ved siden av dristighet og fremskrittånd først og fremst har vært preget av tuseners slit og savn gjennom 100 år.

En selvfølge runder 100 — heter det i en annonse jubilaranten spanderte på seg. Jeg tror ikke publikum er blitt klokere av denne annonsen med hensyn til hvilken innsats som ligger bak produksjonen av hver eneste kilowatt-time i dette vårt karrige land. Til det trenger publikum en begripelig målestokk, noe Ola Tveiten både av i går og i dag ville vært ypperlig egnet til både i Skien og andre steder hvor jubileet ble feiret.

Noe malurt altså også i dette beger. Men æres den som æres bør! Det *ble* tatt et krafttak ved 100 års markeringen, og mange av arrangementene *var* vellykket. Totalsvikten når det gjaldt oppmerksomhet i massemedia, viser imidlertid med all mulig tydelighet at det er på tide at el-forsyningen melder seg inn i 1980-årenes informasjonssamfunn. La det ikke bli med dette forsiktige fremstøt! Sett dristigere mål! Og la for all del ikke vårt daglige slit stå til skamme.

Mette Kjeldsberg

Fossekallen

eies og finansieres av Norges vassdrags- og elektrisitetstjeneste. Utgivelsen foretås av et bladsstyre.

Synspunkter i artikler og innlegg står for forfatterens regning, og representerer ikke nødvendigvis etatens eller bladstyrets syn.

Bladsstyre

For Akademikernes Fellesorganisasjon:
Overingeniør Ragnar Hartmann
Overarkitekt Ivar M. Sæveraas

For Statstjenestemannskartellet:
Konsulent Thor Johansen
Kokke Karin Jansson
Maskinmesterassistent
Kjell Arne Bursvik

For Statstjenestemannsforbundet:
Førstesekretær
Anne Christophersen

For NVE:
Førstekonsulent Ole Dyrdaal
Overingeniør Hallvard Holen
Driftsbestyrer Thorleif Jensen

Redaksjon

Redaktør: Cand.philol.
Mette Kjeldsberg
Sekretær: Aud Berg

Postadresse: Fossekallen,
Postboks 5091 Maj,
0301 Oslo 3

Gateadresse: Middelthunsgate 29
Telefon
02 - 46 98 00

31. årgang — opplag 7 700

Utforming og trykk
Centraltrykkeriet Østerås A.s
Redaksjonen avsluttet
mandag 7. oktober

Innhold

Lys over landet

4

Hjemfall:

- rett for staten
- ressurs for kommunene

8

Millionskader etter lyn og torden

11

Flying start i Jostedal

12

La det swinge . . .

14

Vassdragsdirektør Hans Sperstad gikk 1. oktober av etter 42 år:
Nesten glad jeg kommer ut av dette

16

Nedtelling begynt

18

Lys over landet

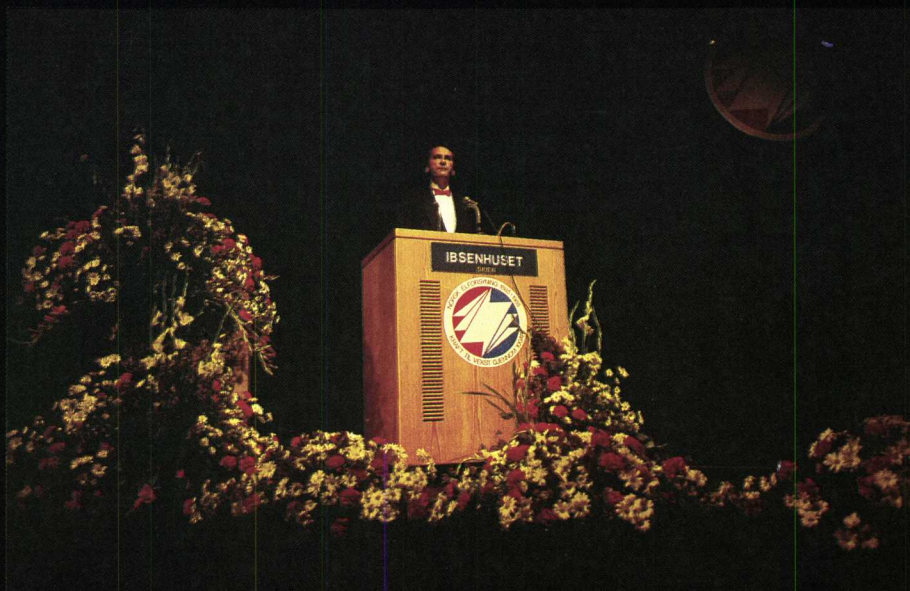
Elektrifiseringen av vårt land har i realiteten betydd en fredelig revolusjon, sa olje- og energiminister Kåre Kristiansen da han åpnet El-forsyningens dager i Grenland. Begivenheten gikk av stabelen 27. september i år i Ibsenhuset i Skien, hvor en stor utstilling ble arrangert til ære for El-forsyningens hundre-års jubileum. I fem hele dager ble jubileet dessuten markert ved åpne bedrifter, festforestillinger og andre kulturelle arrangementer. Et sentralt innslag var avdukningen av monumentet «Laugstol Bruk» i hjertet av Skien by.

Den 1. oktober 1885 leverte Laugstol Bruk i Skien for første gang elektrisitet til alminnelig forsyning. Dette var bare tre år etter at verdens første elektrisitetsverk var satt i drift i New York. Den gang som nå horte altså norske ingeniører til verdenseliten. Foregangsmannen fremfor noen når det gjaldt el-forsyning i Norge, var ingeniør og senere statsminister Gunnar Knutsen. Det var på hans og en håndfull andre fremsynte menns initiativ at eventyret begynte. Et eventyr som skulle bety revolusjon

Firklovet Birgitte Grimstad, Geir Lystrup, Åse Kleveland og Henning Sommero klarte med sin musikalske hyllest til vannet å begeistre de tallrike festdeltakerne.

**Tekst: Mette Kjeldsberg
Foto: Per Anders Rosenkvist**

Da administrerende direktør Robert Heiberg Kahrs i NEVF hilste sine kolleger i El-forsyningen under festforestillingen i Ibsenhuset, bugnet scenen av blomster i El-forsyningens farger.

Lys over landet har vært et motto for El-forsyningens 100 års jubileum. Fakkelskinn er stemningsfylt ved festlige anledninger, som her ved jubileumsforestillingen i Ibsenhuset, men til daglig vil nok de fleste foretrekke det elektriske lyset.

for det fattige jordbrukslandet Norge. Et eventyr som både i direkte og overført betydning skulle kaste lys over landet.

Det var i Skien det hele begynte, og El-forsyningen hadde derfor naturlig nok valgt Grenland-distriktet som åsted for hovedmarkeringen av de 100 år. Og til Skien kom de alle som kunne krype og gå av notabiliteter innen el-forsyningen. Statsrådene Kåre Kristiansen og Rakel Surlien kastet en ekstra glans over åpningen av det storstilte arrangementet, noe de for øvrig fikk god støtte i fra værgudene. Strålende, klart høstvær preget åpningssermonien den 27. september og avdukingen av monumentet Laugstol Bruk dagen etter.

El-forsyningens røtter

Den store utstillingen i Ibsenhuset dannet midtpunktet under El-forsyningens dager. Her var utstillere fra alle NVE's direktorater, fra Teknisk museum, Industriarbeidermuseet i Rjukan, fra Miljøverndepartementet, fra organisasjoner, institusjoner og industribedrifter knyttet til el-forsyningen og ikke minst fra El-forsyningen selv. Formann i hovedkomiteen for El-forsyningens 100 års jubileum, Anders Reutz, fremholdt i sin åpningstale at det man her først og fremst ville vise, var et bilde av El-forsyningen i dag.

—Vi vil vise hvor viktig El-forsyningen er, at vi er opptatt av en fornuftig bruk av ressursene, energiøkonomisering, og vi vil vise at vi er opptatt av natur- og miljøvern, sa han. Ikke desto mindre ga utstillingen også et inntrykk av det norske velferdssamfunns og El-forsyningens røtter — særlig gjennom vandreutstillingen Lys over landet, som i tiden fremover skal vises over det ganske land.

Spennende innslag

Her var også andre godbiter. Arrangørene kunne by både på premiere på film om norsk vannkraft og på et usedvanlig instruktivt multivisjonsprogram under tittelen Energi. Tegnerne Egil og Svein Nyhus hadde work shop — et Norges-kart av dimensjoner fyltes etterhvert av historiske begivenheter under deres lette strek. Og også denne gang er det grunn til å fremheve kvinnene i El-forsyningen. Kreftene bak El-forsyningens vellykkede innsats ved kvinnemessen i Bergen i vår, var mobilisert på ny, og deres stand vakte nok en gang stor interesse blant publikum.

Hyldest til vannet

Utstillingens første dag ble naturlig nok preget av de mange innbudte gjester. Det samme gjaldt for festforestillingen om kvelden, hvor administrerende direktør Robert Heiberg Kahrs i

Monumentet Laugstol Bruk ble innviet 28. september. Det skal symbolisere El-forsyningen gjennom hundre år, og det var altså akkurat her det begynte. Nå en fredet plett i den ellers livlige industribyen Skien.

Formålet med El-forsyningens utstilling i Skien var først og fremst å vise hva El-forsyningen er i dag. Her en stand som ble arrangert i fellesskap av NEMKO og Elektrisitetstilsynet. Fra venstre Jan Erik Pettersen, Bjørnar Brattbakk og Oddmund Foss.

NEVF hilste sine kolleger fra en scene som bugnet i blomsterprakt. I sitt musikalske festprogram hadde Birgitte Grimstad, Ase Kleveland, Geir Lystrup og Henning Sommero satt vannet i fokus, og selv om man i denne hyldest til det rennende vann kanskje kunne ane en smule protest mot vann i rør, vakte firkloveret almen begeistring hos de hundretalls barkedde kraftforsynere. Og da Ase Kleveland stemte i med den velkjente sluskevisa Ola Tveiten — tro det eller ei — da ble det både allsang og taktklapp fra de skrudkledde honoratiores. Lasse Lindtners fremførelse av kveldens prolog skal heller ikke glemmes. Stemningsfylt poesi og lyrisk innlevelse er sjelden vare innen El-forsyningen, men det lar seg altså gjøre å skape dikt også av vår hverdag.

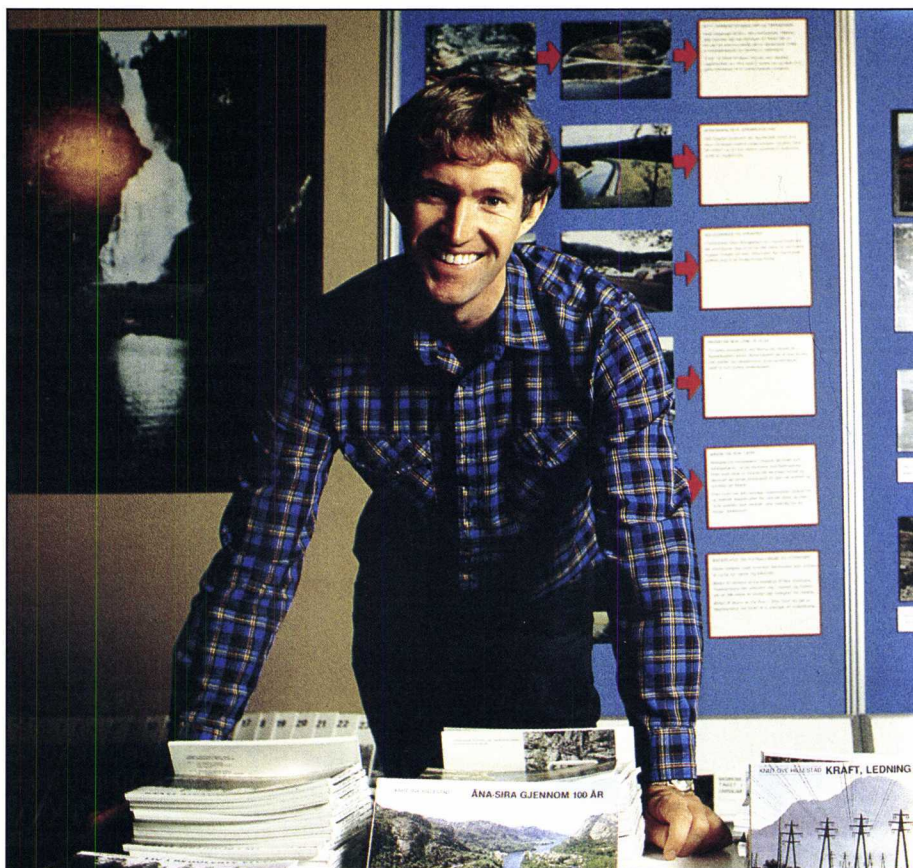
Monumentet Laugstol Bruk

Stemningsfull var også avdukningen av monumentet Laugstol Bruk. I strålende solskinn overrakte styreformann i Skiensfjordens kommunale kraftselskap, Ivar O. Kristensen, dette minnesmerke over elektrisitetsforsyningens fødsel til Skien kommune. Overrakt er kanskje sterkt sagt, for som alt annet innen kraftforsyningen, er også dette monumentet preget av virkelige dimensjoner. Størrelsen og utformingen på minnesmerket gjorde det faktisk praktisk umulig å gjennomføre en avdukning i vanlig forstand. Høytideligheten ble derfor markert på tradisjonelt vannkraftvis — vannet ble sluppet løs.

Minnesmerket består av to tannhjul fra det opprinnelige Laugstol Bruk. Hjulene ble funnet i slammet da det skulle bygges nytt på tomten hvor sagbruket i sin tid lå. Monumentet er reist på samme sted. De to hjul er plassert i omgivelser som det er mye av her til lands — vann og stein. Et vakkert innslag i hjertet av Skien by, hvor både fastboende og vegfarende kan nyte freden en stakket stund ved det stilleflytende vann og under suset av 100 år. — Norges koseligste parkeringsplass, kalte varaordfører Ragnhild Barland stedet, da hun på vegne av kommunen takket SKK for gaven. Med andre ord en vellykket kombinasjon av kultur og praktisk hverdag i vår tradisjonsrike industriby Skien.

Godbiter i vente

Det er imidlertid ikke bare i Skien at de 100 år er blitt feiret. Over hele landet har el-verkene holdt kraftstasjoner åpne for publikum, og arrangementer av ulike slag er gått av stabelen. Vi håper å kunne bringe glimt fra noen av begivenhetene i senere nummer av Fossekallen. Vi skal også komme tilbake til enkelte innslag fra Skien som

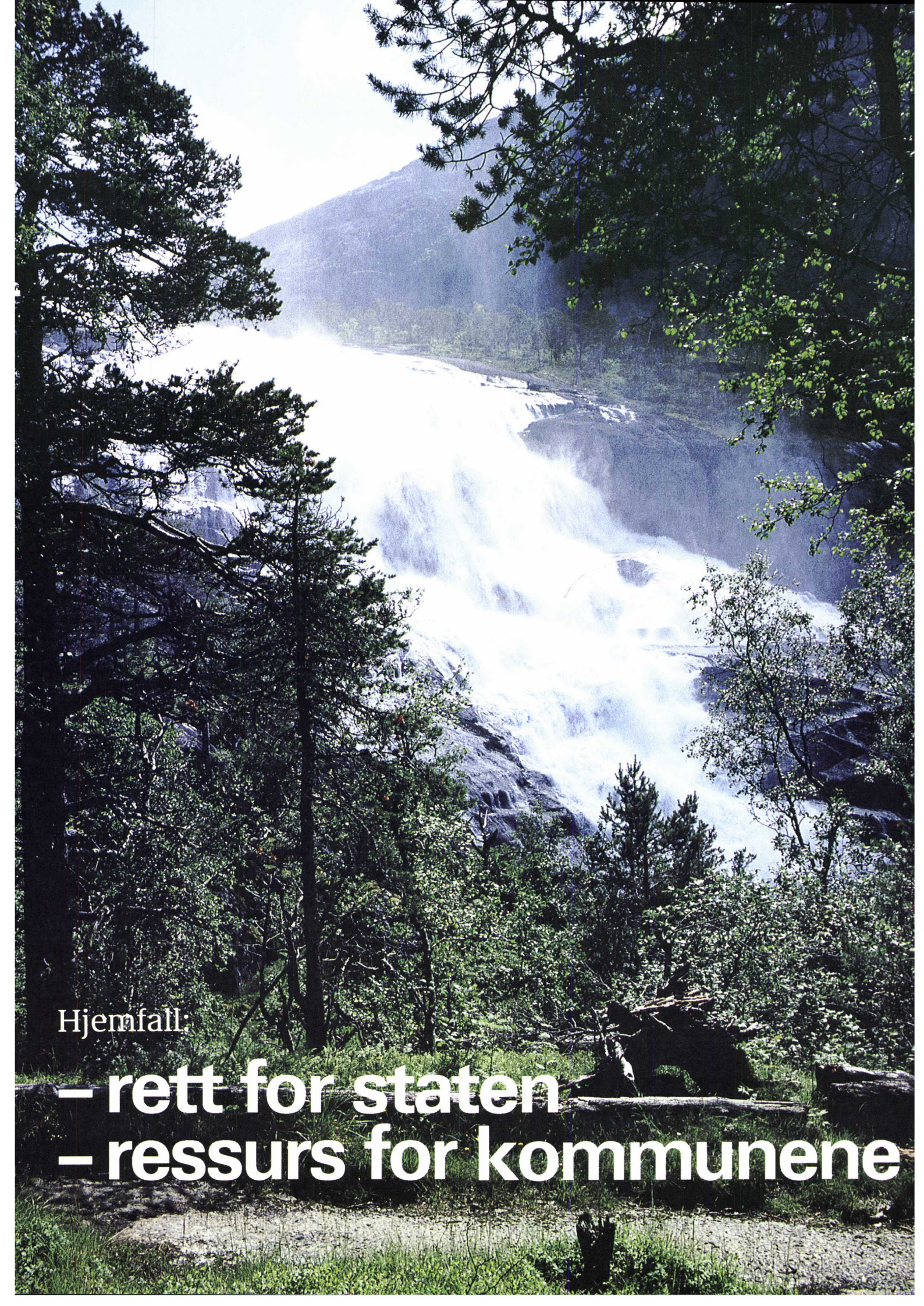
det ikke har vært mulig å få med i denne omgang. Som smakebiter kan nevnes et eksklusivt pensjonisttreff mellom tidligere kraftverksdirektør Sigurd Aalefjær og Einar Gehardsen. To svært så sentrale skikkelser i etterkrigstidens Norge — den periode i norsk historie hvor kraftutbyggingen og derav velstandsutviklingen virkelig skjøt fart.

Foreløbig må vi nøye oss med å gratulere arrangørene både i Skien og andre steder med en vellykket markering av el-forsyningen. Måtte det ikke bli 100 år til neste gang!

I våre dager er det viktig å informere om at El-forsyningen også er opptatt av naturvern. Knut Kristiansen fra Natur- og landskapsavdelingen i NVE var en av dem som ble satt på den jobben i Skien.

Kvinnene i El-forsyningen markerte seg sterkt på utstillingen i Skien. — Et nytt, friskt og nødvendig innslag i vår bransje, mener generaldirektør Sigmund Larsen. Her i samtale med driftsingeniør Guri Fagerbekk fra Sogn og Fjordane Energiverk.

Hjemfall:

– rett for staten
– ressurs for kommunene

Hjemfall er et av de viktigste vilkår for konsesjon til vassdragsreguleringer og erverv av fallrettigheter på begrenset tid. Ved konsesjonstidens utløp (det vil nå normalt si etter 60 år) skal reguleringsanleggene, fallet og kraftstasjonen tilfalle staten uten vederlag.

Dagens regler om hjemfall finnes i Vassdragsreguleringslovens 10 post 3 og Industriksesjonslovens 2, tredje ledd post 17. Begge lover er av 14 desember 1917.

For å unngå at leserne får bekreftet sine mistanker om at jurister er kjedelige, skal jeg avstå fra å referere alle lover og lovforslag i utviklingen fra den frie omsetning av fallretter første gang ble begrenset ved Statsborgerrettsloven av 1888 og frem til våre nåværende lover av 1917. Et par trekk i utviklingen bør likevel nevnes.

Hjemfallsretten ble faktisk ikke innført ved lovbestemmelse, men gjennom forvaltningspraksis. Den første konsesjon med hjemfallsrett ble gitt til A/S Kinsarvik 7. januar 1907 og gjaldt fall i Kinso i Hordaland. Den daværende konsesjonslov av 1906 inneholdt ikke hjemmel for å sette vilkår i konsesjonene. Konsesjonsmyndighetene tenkte imidlertid som så at når man kunne nekte konsesjon, måtte man også kunne gjøre det mindre alvorlig, nemlig gi konsesjon på hensiktsmessige vilkår.

I 1909 ble hjemfallsretten lovfestet. Dette skjedde først etter en omfattende debatt i Odelstinget og Lagtinget som strakte seg over 18 dager. Referatene herfra utgjør cirka 700 sider. Det store spørsmålet den gang var om hjemfallsretten innebar et grunnlovstridig inngrep i den private eiendomsrett, og loven ble vedtatt med knapt flertall. Det er altså ikke noe nytt at vassdragsspørsmål setter sinnene i kok.

I dag er situasjonen den at staten ikke trenger konsesjon hverken til erverv eller regulering. Dog gjelder en rekke av bestemmelsene i reguleringsloven også for statsreguleringer. Kommuner og fylkeskommuner kan få konsesjon på ubegrenset tid, og da selv sagt uten vilkår om hjemfall. Det kan også selskaper som skal nytte kraften til alminnelig forsyning når kapitalen for den overveiende del eies av kommuner eller fylkeskommuner. Etter som konsesjoner til privatpersoner er

upraktisk, er det først og fremst private selskaper (særlig bedrifter innenfor den kraftkrevende industri) som er eiere av anlegg undergitt hjemfallsrett. I tillegg kommer enkelte «kommunale» selskaper med konsesjoner fra før 1959, da det ble åpnet adgang til å gi disse konsesjon på ubegrenset tid.

Vannfall en nasjonal ressurs

Begrunnelsen for hjemfallsretten har vært skiftende. Opprinnelig var det tanken om at våre vannfall var en nasjonal ressurs som lå bak. Utlendinger burde derfor bare kunne disponere slike vannfall for et begrenset tidsrom. Senere ble også «norske» erverv gjort konsesjonspliktige. Man så det slik at selv om vassdragene var undergitt privat eiendomsrett, var det en eiendomsrett av en spesiell karakter: Det rennende vann hadde preg av en felles ressurs, som det var behov for å skaffe staten rådighet og kontroll over. Dette var årsaken til at Justis- og Politidepartementet i 1909 ikke fant å kunne anbefale et forslag om «egentlig hjemfall», det vil si at vannfallet skulle tilfalle den tidligere eier ved konsesjonstidens utløp.

Også i dag er det vel naturlig å se våre vassdrag som en felles ressurs som det er riktig at hele samfunnet nyter godt av. Det forhold at hjemfallsretten tilfører staten store verdier, burde også i seg selv være et godt argument for opprettholde den. I tillegg kommer at bruken av naturressursene ikke bør låses fast for bestandig. Hjemfallsretten gir staten muligheter til å vurdere om anlegget bør nedlegges, endres eller omlegges. Legges anlegget ned, er det en tvilsom fordel for staten å være eier, fordi staten da får utgiftene med å fjerne og sikre det.

Urasjonell el-forsyning

Det er allment anerkjent og nylig påpekt av Energilovutvalget at organisasjonsstrukturen innen el-forsyningen i Norge er urasjonell. Energidirektoratet arbeider med spørsmålet, men på grunn av av lokal motstand er det vanskelig å få redusert antall enheter. Hjemfallsretten vil gi oss en mulighet til å overdra det hjemfalte til mer levedyktige enheter.

Hjemfallsretten hindrer ikke utbygging

Det sterkeste argumentet mot hjemfallsretten er den belastning den representerer for konsesjonæren, i praksis den kraftkrevende industri. Vurdert på

konsesjonstidspunktet vil hjemfallsretten imidlertid innebære en beskjedent reduksjon av anleggets verdi. Dette skyldes at den neddiskonterte nåtidsverdien av inntekter som eventuelt ville tilflyte konsesjonæren mer enn 60 år frem i tiden, er svært liten. Med en rentefot på 4% og 60 års konsesjonstid reduseres verdien med 9,5%. Verdireduksjonen blir vesentlig mindre om man legger inn en høyere rentefot. Hjemfallsretten er derfor neppe en hemsko for utbyggingslysten, men kan føre til at konsesjonæren når konsesjonstiden nærmer seg slutten, blir mindre interessert i å foreta vedlikehold og moderniseringer.

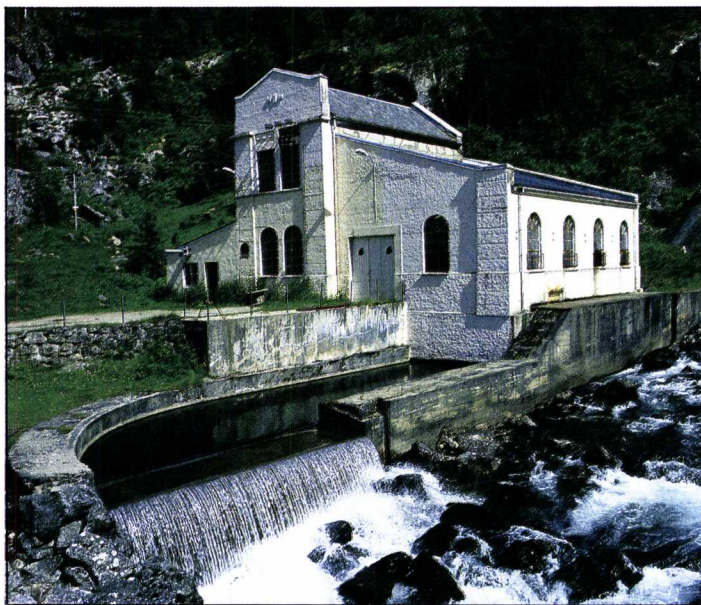
Seminar om hjemfallsproblematikk

Innføring av hjemfallsretten i 1909 representerte en nokså spesiell form for lovgivning, idet man her ga regler som først ville få virkning om 60 år. Samfunnsforholdene har selvsagt endret seg vesentlig på denne tiden. Også juristenes oppgave blir vanskelig: Man må navigere i et langt fra smult farvann med et 60 år gammelt kart som eneste hjelpemiddel.

Dette var bakgrunnen for at Juridisk avdeling i Administrasjonsdirektoratet arrangerte et seminar om hjemfall på Gaustablikk høyfjellshotell ved Rjukan i mars i år. Jurister og andre fagfolk fra Olje- og energidepartementet, industrien, kommuner, fylkeskommuner og de juridiske fakulteter deltok. Arrangementskommiteen, som besto av fagsjef Kjell Haagenen og konsulent Johan Henrik Frøstrup hadde lagt ned et betydelig arbeid i å finne frem til foredragsholdere og emner for disse som gjorde det mulig å få belyst flest mulig sider av hjemfallsproblematikken.

Den kraftintensive industri i sentrum

Den kraftintensive industriens stilling ved hjemfall sto sentralt ved seminaret. Her var kraftverksdirektør Johannes Sveen i Norsk Hydro bokstavelig talt på hjemmebane, bare få mil fra Hydros kraftverk Frøystul, som delvis hjemfalt til staten i 1984. Selv om de fleste av deltakerne allerede var klar over at den kraftkrevende industri er en viktig industrigren i Norge og et område hvor vårt land har gjort seg gjeldende i verdensmålestokk, var det tankevekkende tall Sveen kunne legge frem: For eksempel råder Norge over 70 % av produksjonskapasiteten for magnesium i Vest-Europa og over 20 % av verdensproduksjonen! Den kraftkrevende industri står for 10% av industri-

Tveitafoss kraftverk i Kinso i Hordaland. Hjemfallsoppgjør ble foretatt på forskudd i 1976, og kraftverket ble solgt til Ullensvang kommune i 1977.

sysselsettingen her i landet, 30% av vareeksporten når man ser bort fra oljeprodukter og bruker 30% av den elektriske kraften. Fremtidig konkurranseevne for denne industrien er med andre ord viktig for Norge. Sveen gjorde det klart at lite av kraften vil hjemfalle de første 10 årene. Han mente dessuten at det forelå klare signaler om at industrien vil få beholde kraften også etter hjemfall, og konkluderte en vurdering av konkurrentenes kraftpriser med at norsk industri fortsatt burde kunne konkurrere, dersom kraftprisen ikke steg vesentlig. I den forbindelse var han godt fornøyd med den opptrappingsplan for prisen på hjemfallskraft som ble vedtatt ved Stortingets behandling av St.prp. nr. 6 (1982-83), som innebærer at prisen i løpet av 15 år skal trappes opp til 75% av prisen etter 1976-kontraktene. I den etterfølgende debatt kom det da også

frem at proposisjonen var lagt frem på et tidspunkt da utsiktene for den kraftintensive industri var atskillig mørkere enn i dag.

«Foregrepet hjemfall»

Forvaltningens håndtering av hjemfall ble også behandlet på seminaret, og her redegjorde underdirektør Jens V. L. Poulsen i Olje- og energidepartementet for myndighetenes problemer. De første hjemfall skulle ordinært ha trådt i kraft fra 1970-årene og utover. Problemene for forvaltningen meldte seg imidlertid atskillig tidligere. Konsesjonærene hadde naturlig nok et behov for så tidlig som mulig å få avklart om de fortsatt ville få disponere kraften etter hjemfall. Før 1969 ga loven imidlertid ikke konsesjonsmyndighetene adgang til å gi noe forhåndstilsagn om dette. For de bedrifter som var avhengig av en rask avklaring, ordnet man

seg derfor slik at disse straks overdro sine anlegg til staten mot å få leie anleggene frem til et tidspunkt 25-30 år etter utløpet av konsesjonsperioden. I perioden 1957-1966 ble det inngått fem slike avtaler om «foregrepet hjemfall». For resten av den opprinnelige konsesjonstiden betalte selskapene symbolsk leie, deretter skal de som tidligere nevnt betale en energipris som i løpet av 15 år skal trappes opp til 75% av prisen på statskraft etter de såkalte 1976-avtalene.

Hjemfall — en rett for staten

Poulsen pekte på at staten kan disponere de hjemfalte verdier på fire måter:

- 1) Selv overta anleggene og drive disse.
- 2) Gi ny konsesjon til den tidligere eier.
- 3) Selge anlegget til en ny eier.
- 4) Nedlegge anlegget.

Det siste alternativet er lite realistisk, men alle de øvrige har vært benyttet.

Det kunne synes praktisk med faste retningslinjer for valg av alternativ. Poulsen var imidlertid lite stemt for en slik løsning, fordi det alltid vil foreligge spesielle forhold i en sak, som gjør det viktig at man har mulighet til å foreta vurderinger.

Kommunene tilgodeses

I prinsippet er hjemfall en rett for staten. Stortinget har i midlertid også hatt kommunenes interesser i tankene ved utformingen av bestemmelsene idet både Vassdragsreguleringsloven og Industrikonsesjonsloven fastsetter at ved hjemfall skal en del av anleggene eller deres verdi, dog ikke mer enn en tredjepart, tildeles «de kommuner hvor vannfallet, kraftverket eller reguleringsanleggene ligger».

Representanter fra alle NVEs direktorater deltok på seminaret om hjemfallsretten på Rjukan i mars i år. Her møtte de kolleger fra Olje- og energidepartementet, industrien, kommuner, fylkeskommunene og de juridiske fakulteter. I forgrunnen fra venstre: fagsjef Åge Hjelm-Hansen, sjefingeniør Oddvar Fosshem, overingeniør Anders Gudal (alle fra Vassdragsavdelingen) og administrasjonsdirektør Erik Nybø.

Etter loven kan kommunene få eien-
domsrett til en ideell andel av anleg-
get, det kan opprettes et fond til fordel
for disse eller de kan gis rett til en andel
av det økonomiske utbytte anleg-
get gir.

Stortinget avgjør såvel størrelsen på
kommunenes andel, den form den skal
ha, de verdier som skal legges til grunn
ved beregningene og fordelingen mel-
lom flere berørte kommuner. Stortin-
get står her fritt, bortsett fra at andelen
ikke kan settes til null. Loven forutset-
ter at kommunene skal ha noe.

Ved Stortingets vedtak 18. mai 1983
ble syv Vestlands-kommuner tildelt an-
deler av det økonomiske utbyttet fra
fem større hjemfalte kraftverk. Tilde-
lingen skjedde etter en skala gradert
etter kraftverkets årsproduksjon: en
tredjedel av de første 250 GWh, en fjer-
dedel av de neste 250 GWh og en åt-
tendedel av den del av produksjonen
som overstiger 500 GWh pr. år.

Kommunenes ønske om medeien-
domsrett ble avvist under henvisning
til de administrative og organisato-
riske problemer et slik sameie ville
skape. Industrikomiteén presiserte
at man med dette ikke hadde tatt stil-
ling til hvorledes kommunene skulle
tilgodeses ved andre hjemfall i fremti-
den.

Høyesterettsadvokat Eilert Stang
Lund som redegjorde for kommunenes
stilling ved hjemfall, pekte på at ett
problem for disse var at sakene ofte tar
svært lang tid, et annet at kommunene
lett kan bli utsatt for krysspress: Som
berettigede til andel i utbyttet vil de
være interessert i at kraften selges til
høyest mulig pris, men dette hensynet
kan komme i konflikt med ønsket om å
legge forholdene til rette for at den tid-
ligere konsesjonær fortsatt skal kunne
drive sin virksomhet i kommunen.

Seminaret om hjemfall må kunne
betegnes som meget vellykket, det fag-
lige utbyttet oversteg selv arrange-
mentskomiteéns forventninger. Og-
så værgudene viste seg rimelig sam-
arbeidsvillige. For at deltakerne ikke
skulle få for mange spørsmål om hva de
egentlig hadde bedrevet når de kom
tilbake til sine respektive arbeidsplas-
ser, holdt sola seg diskret i bakgrun-
nen, og oppfylningen av de nærlig-
gende reguleringsmagasiner ble utsatt
til deltakerne hadde forlatt stedet. De
fleste fikk derfor anledning til å prøve
de meget velpreparerte løypene av så-
vel den meget bratte som den atskillig
flatere typen. De færreste var vel imid-
lertid så ivrige som arrangementskom-
iteéns formann. Etter eget utsagn til-
bakela han en strekning på ti kilometer
for frokost, et utsagn undertegnede av
nærliggende årsaker er avskåret fra å
bekrefte riktigheten av.

Hvert år påføres Norge skader for
omkring 100 millioner kroner et-
ter tordenvær. El-forsyningen påføres
store tap, abonnenter taper økonomisk
og på annen måte på grunn av strøm-
brudd, bygninger blir skadet, styresys-
temer og datamaskiner forstyrres og så
videre. Det anslås for eksempel at om-
kring 1 000 transformatorer innen el-
forsyningen ødelegges hvert år på
grunn av lynnedslag. Man regner dess-
uten med at tre til fem personer mister
livet hvert år etter tordenvær.

I tillegg til mer vanlige tiltak for be-
skyttelse mot lynnedslag, har Elektrisi-
tetsforsyningens Forskningsinstitutt
nå anskaffet utstyr for fjernlokalisering
av lynnedslag. Systemet gjør bruk av
de karakteristiske elektriske signaler
som et nedslag sender ut. Disse signa-
lene kan oppfanges ved hjelp av en an-
tenne i opptil 30-40 mils avstand. Ut-
styret gjør det mulig å kartlegge i de-
talj hvor hyppig nedslagene forekom-
mer og hvor sterke utladningene er.

Systemet består nå av fem registre-
ringsstasjoner — i Farsund, Florø, Oslo,
Trondheim og Trysil — knyttet til en
sentral enhet ved Meteorologisk Insti-
tutt på Blindern i Oslo. Dermed inngår
systemet også i værvarslingstjenesten.

Unngår strømbrudd

— Det er to hensyn som gjør at vi sat-
ser så mye på dette. Det ene er at el-

forsyningen vil bli i stand til å styre be-
lastningen fra linjer i et tordenværs-
område til de deler av nettet som i øye-
blikket er sikre. Dessuten kan vi ved
hjelp av dette systemet få en sikrere
varsling til folk som arbeider med
kraftlinjer, sier overingeniør Jostein
Huse ved Elektrisitetsforsyningens
Forskningsinstitutt til Fossekallen.

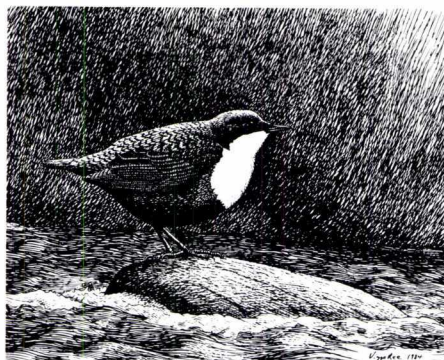
Ved siden av el-forsyningen vil olje-
sektoren, luftfarten, forsvaret og Tele-
verket ha stor nytte av denne typen re-
gistreringer og forvarsler.

Glåmdalen og Vestlandet

Samtlige lynnedslag som dekkes av
systemet, plottes inn på et kart. Det bil-
det man etter hvert har fått av torden-
værs-Norge viser at Glåmdalen og So-
lør-distriktet er særlig utsatt for lyn-
nedslag om sommeren, mens Vestlan-
det fra Karmøy til Stad har mye vinter-
torden.

Elektrisitetsforsyningens Forsk-
ningsinstitutt stiller for øvrig store for-
håpninger til et mulig nordisk samar-
beid om registrering av lynnedslag.
Først og fremst er man her interessert i
et samarbeid med Danmark, Sverige
og Finland. —Målet er å etablere et
nordisk nettverk for lynregistrering.
Det vil få stadig større betydning på
mange felter, hevder overingeniør
Huse overfor Fossekallen.

ELI

**Frist for innsendelse av stoff til
nr. 1/1986 er fredag 22. novem-
ber. Hastestoff til nr. 9/10 1985
kan mottas inntil onsdag
13. november, dersom Redak-
sjonen er varslet om dette på
forhånd.**

Flyting startet i Jostedal

Tekst og foto: Per Joranger

NVE's anleggsdrift i Jostedal startet 1984, og anlegget er nå godt «i siset». I Gaupne står administrasjonsbygg, verksted, lager og velferdsbygg ferdig, og det er bygget besøksmesse for 26 personer. Bygningene har fått en fin og funksjonell utforming til de formål de skal tjene.

Tunnelarbeidet er i gang flere steder. På Stegegjerde arbeider man seg inn mot dypvannstunnelen, som delvis skal drives med fullprofilmaskin. I Vigdalen er tunneldriften mot ventilkammeret i god gjenge, og også tunnelar-

beidene i kraftstasjonsområdet på Ormbogstøl går raskt unna. I Fagredalen er man i gang med påhugget til tverrslaget inn til tilløpstunnelen.

Det skal bygges 47 kilometer ny veg, og 21 kilometer eksisterende vegarlegg skal utbedres. Vegarbeidene er delvis satt bort til private entreprenører, men både ved egne og andres arbeidsteder er arbeidstempoet høyt. Bygdefolket og alle vi andre er imponert over at arbeidet med grovplanert veg frem til Styggvatnet kan ventes ferdig allerede i høst.

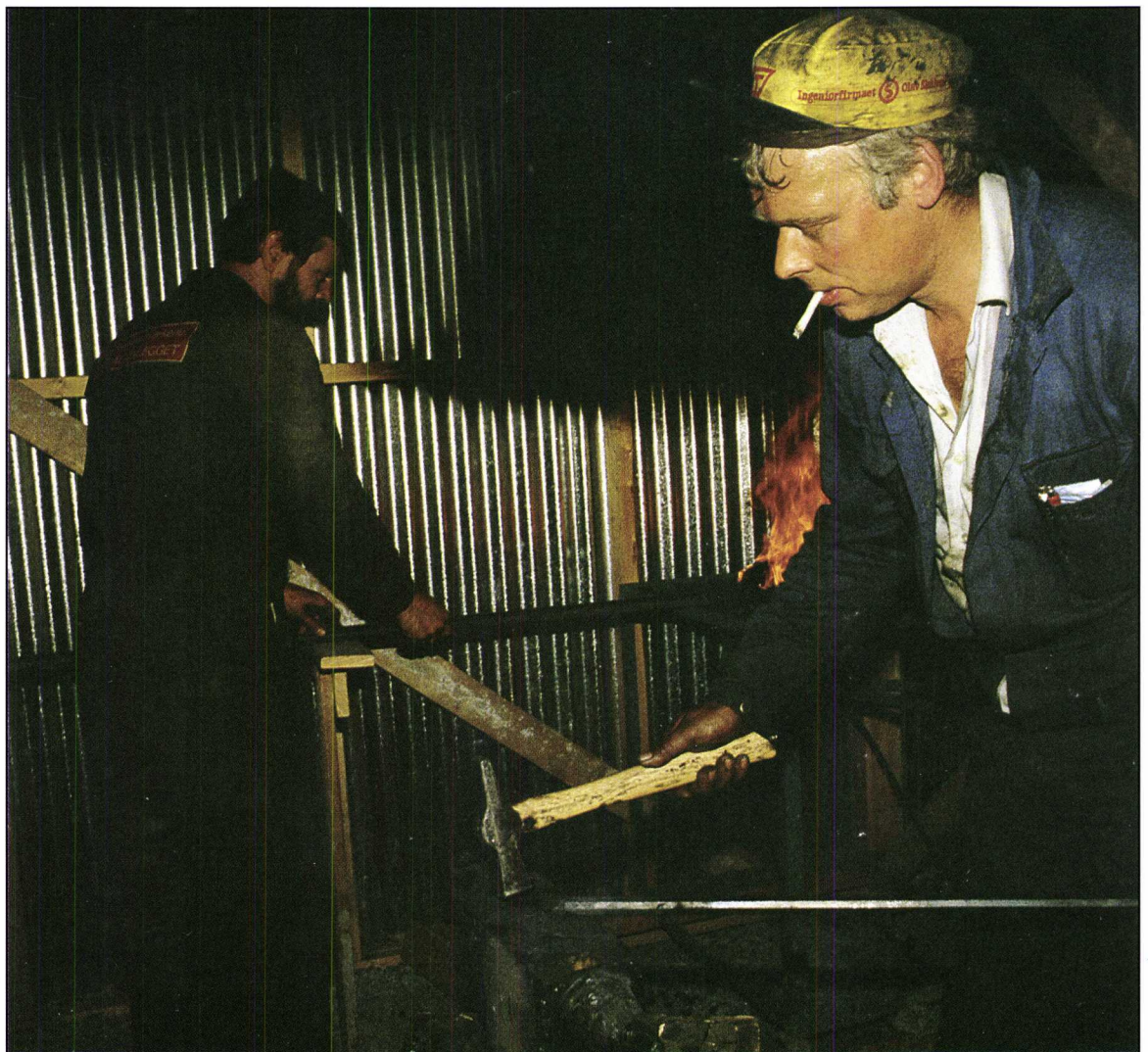
Tunge maskiner skal frem til Viva ved Styggvatnet. Derfor ble det allerede i april ryddet snøveg på denne strekningen. Få dager senere startet snøsmeltingen.

Parti fra vegen frem til Fagredalen, som ble bygget i vinter. Vanligvis er det svært mye snø i disse traktene, men sist vinter var det mindre snø i fjellet enn nede i dalen, og arbeidet kunne derfor pågå i ett.

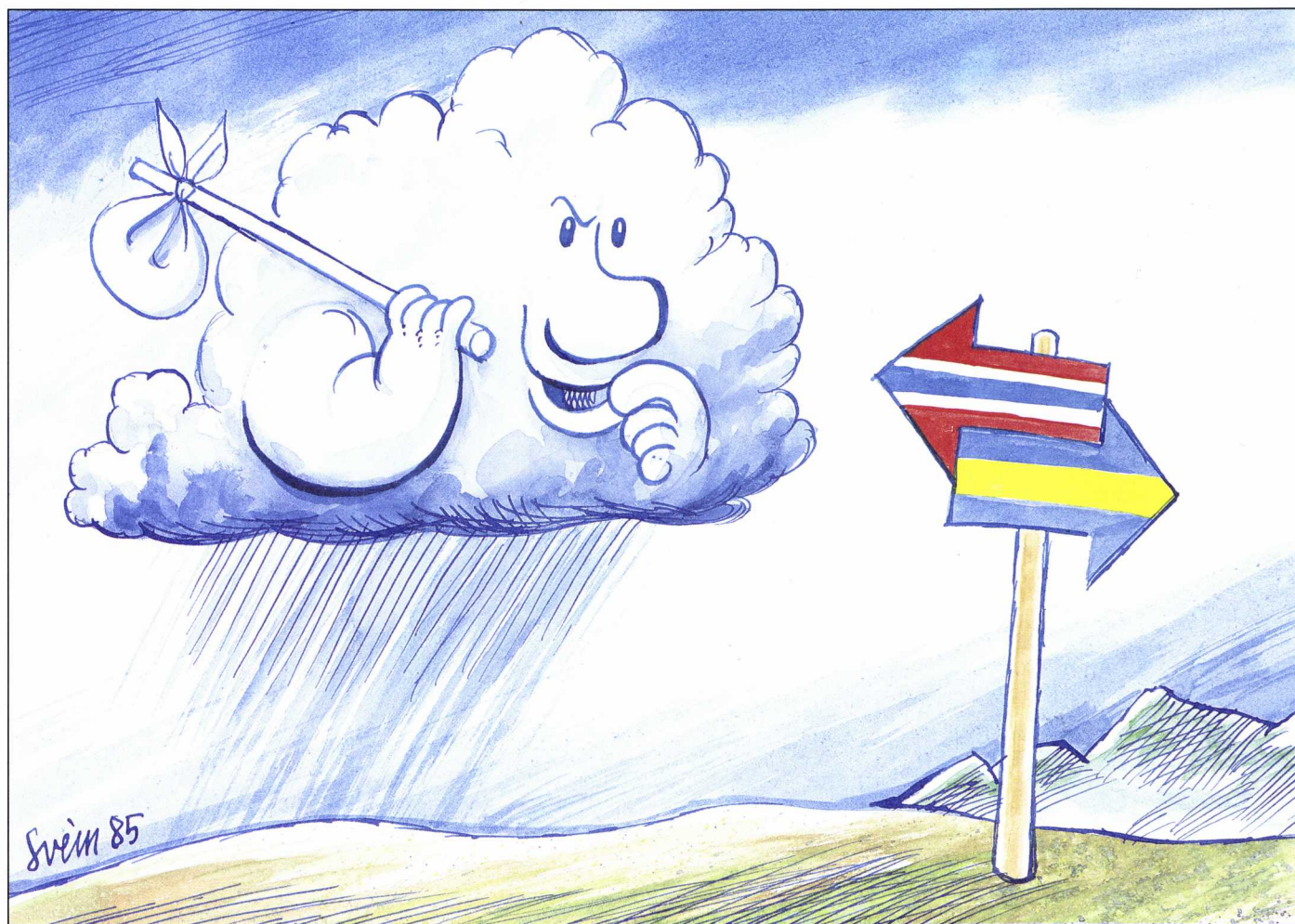

Dagens Gaupne. I forgrunnen til venstre: velferdsbygg og to brakkerigger, over broen til høyre: administrasjon, verksted og lagerbygg. I bakgrunnen til høyre ligger en del av Jostedal-anleggets boliger. Besøksmessa ligger i Gaupne sentrum.

*To smeder kvesser rensespett til tunnelen på Stegegjerde.
Foran: Kristen Buset,
bak: P. O. Kjæreide.*

LA DET SWINGE

La det rock and roll... lyder Bobbysocks velkjente refreng. Produksjonsavdelingen i Statskraftverkene gjør gjerne disse ord til sine i høst, for det er nettopp svinginger vi nå opplever på kraftmarkedet. Fra overskuddsår i 1983 og 1984 kan 1985 bli et år med netto kraftimport. — Men la oss ikke ta Bobbysocks fortsettelse «la det swinge til vi mister all kontroll» for bokstavelig som prognose for kraftutviklingen, sier Svein Kroken ved Produksjonsavdelingen.

Mens kraftsituasjonen pr. 1. januar i år var meget god, så situasjonen noe anstrengt ut rundt 1. juni. Ugunstige kombinasjoner av faktorene tilsig, forbruk og importrestriksjoner kunne gitt problemer med fremtidig fastkraftdekning, selv om sannsynligheten for dette var liten, opplyser Kroken. Han legger til at utviklingen fra 1. januar til 1. juni klart viser hvor raskt det kan skje endringer på kraftmarkedet.

Overskudd i første halvår

Ved årets begynnelse var norsk magasin-fylling seks prosent (4TWh) større enn middelverdien for samme tidspunkt de siste 10 år. På det innenlandske marked ble verdien av vannet vur-

dert til 10-11 øre/kWh, mens eksportprisen ved levering til Sverige lå på 15-20 øre kWh. —I januar og februar holdt vi derfor full eksport til Sverige, og vi leverte også noe dagkraft til Danmark for 13-14 øre/kWh, sier Kroken.

I løpet av februar ble det klart at vinterens snømengder lå betydelig under normalt. Dette førte til at Samkjøringens børspris steg til cirka 15 øre/kWh ved utgangen av mars og til 18-20 øre/kWh i slutten av april. Den svenske kjøpsinteressen var stor i denne perioden, og full eksport ble derfor opprettet holdt på dagtid med eksportpriser på 18 øre/kWh i mars og 28 øre/kWh i april.

Den 1. mai ble svikten i snømagasi-

net regnet til 6-10 TWh på landsbasis, og med relativt sett størst svikt i Nord-Norge. Som en følge av nedbørssvikt, høyt forbruk og eksport var samtidig norske magasiner samlet kjørt ned til seks prosent under det normale. Statskraftverkene verdsatte da magasinvanet til 18 øre/kWh i Syd-Norge og 20 øre/kWh i Nord-Norge.

—I mai solgte vi kortvarig «støttekraft» til Sverige på dagtid for 29 øre/kWh, forteller Kroken. —Grunnen til dette var at nedkjørte magasiner, revisjoner av kjernekraftverk og høy last på den tiden tvang svenskene til å ta i bruk oljekondensproduksjon til hele 35 øre/kWh til dekning av daglasten. For tørrårsimport fra Elsam nattestid i enkelte perioder betalte vi 15–16 øre/kWh.

I juni og juli ble det eksportert 400-500 megawatt på dagtid mens det ble importert bort i mot 1 000 megawatt på natt og helg. Prisene var da henholdsvis 20 øre/kWh på eksport og 15 øre/kWh for import. —I august ble det virkelig fres over importen, forteller Kroken. — Dette takket være kraftoverskudd i Sverige. I gjennomsnitt tok vi inn 900 megawatt, og for dette betalte vi 8-9 øre/kWh. Regner vi sammen dette, viser det seg at vi eksporterte 3,4 TWh til en verdi av cirka 620 millioner kroner i perioden 1. januar—1. september, legger Kroken til. —Importen i samme periode var på 2,5 TWh til en verdi av cirka 340 millioner kroner.

4. Norsk fastkraftbehov 94 TWh i 1985 og 96 TWh i 1986.

—Ved disse simuleringer har vi forutsatt at eksportprisene mot Sverige vil variere mellom 5 og 22 øre/kWh og importprisene mellom 13 og 40 øre, legger Kroken til. —Mot Danmark er prisene anslått til 10-15 øre/kWh ved eksport og 15-40 øre/kWh ved import.

Med disse forutsetninger er Produksjonsavdelingen kommet til at man må regne med noe kraftimport i siste del av 1985. —Dersom det blir en tørr høst, viser simuleringene at det bør importeres 2–3 TWh, forklarer Kroken. —Dette er godt under kapasitetsgrensene, men det vil føre til at magasinutfyllingen for Norge blir svært lav ved årsskiftet (34 TWh). I praksis vil man nok importere noe større kvanta av hensyn til den langsiktige sikring.

Overskudd tross alt

—Er det mulig å si noe om hvor mye dette vil koste oss, Kroken?

—Ved det tørreste alternativet vil importutgiftene bli cirka 500 millioner kroner i perioden 1. september—31. desember 1985. I så fall står vi altså overfor et underskudd på 200 millioner kroner i år. —Det mest sannsynlige resultat i dag er imidlertid at 1985 samlet vil gi rundt 0,5 TWh import og 100–150 millioner kroner i betalingsoverskudd. Til tross for store svingninger — altså import både av kWh og penger!

Betydelig import i 1986?

Produksjonsavdelingen har også foretatt driftsimuleringer for 1986. Disse gir hovedresultater for totalproduksjon, eksport/import og magasinbevegelse. Fastkraften ser ut til å kunne dekkes i alle «tilsigsår» uten at importen utnyttes maksimalt.

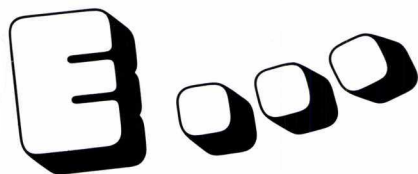
—Her har vi beregnet den største årlige nettoimport (tørrår) til cirka 6 TWh, og det meste av dette vil gå med til å dekke Statskraftverkernes forpliktelser sier Kroken. —Importomkostningene vil i dette tilfelle nå opp i 1100–1200 millioner kroner.

Fastkraftdekningen ikke i fare

—Betyr dette at fastkraftdekningen kommer i fare, Kroken?

—Nei, selv om de fleste «onde makter» skulle slå seg sammen, burde fastkraften kunne dekkes i 1986. Med «onde makter» tenker jeg på tørrår, importrestriksjoner eller uforutsette nettmessige flaskehalser. Uheldige kombinasjoner av disse faktorer kan gi anstrengt drift og i verste fall regionvis problemer med kraftdekningen, sier Kroken, men understreker at risikoen for dette er svært liten. —Det mest sannsynlige resultat for 1986 er nok en nettoeksport på 2–3 TWh, legger han til.

mk

Noe import utover høsten

Kroken forteller videre at man med utgangspunkt i magasinutfyllingen pr. 15. september har foretatt driftssimuleringer frem til neste årsskifte. Modellen som er brukt, regner på hele det norske produksjonssystem med tilsigene slik de var fra 1930 til 1960, og gir blant annet magasinutvikling, kraftverdier, eksport/import og mulig rasjonering uke for uke. Viktige forutsetninger for disse beregninger er:

1. Kraftutveksling med Sverige i Sør-Norge $\pm$ 900 MW
2. Kraftutveksling med Sverige i Nord-Norge $\pm$ 300 MW
3. Kraftutveksling med Danmark $\pm$ 500 MW.

Nesten glad jeg kommer ut av dette

Av Aksel Nicolai Tonjer

Denne uttalelsen må på ingen måte forstås dithen at Hans Sperstad har mistrivdes i NVE-Vassdragsdirektoratet gjennom 42 år. Uttalelsen kommer på bakgrunn av den situasjon Vassdragsdirektoratet nå kommer i etter at proposisjonen om omorganiseringen av NVE er vedtatt, og de utsikter Samlet Plan gir for direktoratets arbeid.

Uansett hva som måtte skje, Sperstad har hatt det trivelig i NVE. 26 år gammel kom Skjåk-gutten i 1943 direkte fra Høyskolen i Trondheim til Vassdragsvesenet. Han var én av seks fra sitt kull som fikk jobb her. Bakgrunnen var den såkalte Økse-komiteen som var nedsatt av Stortinget, og som var starten på en ny epoke i Vassdragsvesenets historie...

Alta — fra tyskernes sprengning til demonstrantenes stengning

—Da jeg begynte, ble jeg satt rett ved tegnebrettet, noe jeg som student lenge hadde sett frem til. Jeg kom også tidlig ut på anlegg. Det første var Pål-budammen, hvor jeg var i to måneder.

Det var både interessant og spennende med sprengning av fjell og bygging av dam. —Etter Pål-budammen kom turen til Alta. Her var det bygd et lite kraftverk i Kåfjord, Mattisfoss kraftverk, og nå var det spørsmål om en ny dam inne på fjellet. Det fantes jo ikke mye utstyr under krigen, men vi fikk låne telt av tyskerne med fire meter lange, krokete stenger som vi måtte bære med oss inn på fjellet. Normalt var det to timers gange fra bygda, så her var det hårda bud.

—Året etter kom evakueringen, og vi måtte forlate dammen halvferdig. I 1944 ødela tyskerne dammen og tok med seg alt utstyr som kunne demonteres ved kraftverket.

Nifst

—Etter krigen, i august 1945, reiste jeg tilbake. Mattisfoss kraftverk skulle bygges opp igjen, som et ledd i gjenreisningen av Finnmark. Jeg var én måned alene der oppe. Rapportene til Oslo skrev jeg i kirken. Det var det eneste bygget som sto igjen etter tyskernes nedbrenning. Alle bruer var sprengt, men jeg tok lange turer innover til Gargia og Jotka. Jeg hadde hverken telt eller sovepose. Det eneste jeg hadde med var fiskestang, fyrstikker og litt

Hans Sperstad har vært alene om å være direktør i Vassdragsdirektoratet, og har sittet hele perioden mellom de to omorganiseringene.

mat. Skulle jeg få nok mat måtte jeg fiske. Så sto jeg der, øde i skumringen. Vannet var blikkstille, ikke et napp å få. Ikke noe telt å krype inn i, ingen sovepose å krype ned i. Ja, det var en nifs stemning. Så, med ett, satt den på kroken. En røye på vel et kilo. I begeistringen kastet jeg snøret ut igjen, og fikk til slutt tre til på samme størrelse, vel vitende om at jeg hverken kunne spise dem opp eller ta dem med meg. En fantastisk opplevelse!

—Vel 40 år senere sto det store utbyggingslaget i Alta. Hvilke tanker gjorde du deg, Sperstad, om det som skjedde?

—Jeg kjente jo forholdene godt, og mener at det fra naturvernerenes side ble sterkt overspilt. Det lå andre ting bak. Her skulle man slå hardt til for å markere seg. Virkningene av utbyggingen sto ikke i forhold til denne aksjonen.

Skjøt uten dekning

Sperstad arbeidet deretter ved flere anlegg, men i 1955 søkte han en stilling i Vassdragsavdelingen i Oslo. Han fikk jobben, som var knyttet til konsesjonsbehandlingen.

—Jeg hadde i mellomtiden stiftet fa-

Utsiktene for Vassdragsdirektoratet er ikke de aller beste, mener Sperstad, og er glad han slutter nå.

milie og fått to barn. Arbeidet hadde gitt meg meget god anleggspraksis, men det var lite tilfredsstillende å flytte rundt fra sted til sted med familien. Med fast jobb i Oslo satte jeg i gang med å bygge hus i Bærum. Jeg sto selv som byggmester, og engasjerte to snekkere fra hjembygda Skjåk. Tomta sprenget jeg selv, og jeg kunne skyte uten tildekning.

Slik ble «Bufast», som huset heter, til, og slik ble også Sperstad bufast. Men han bygde mer enn dette huset.

—Jeg bygde i slutten av 1960-årene en hytte på Blefjell, og i 1970-årene fikk min kone kjøpt en hytte på Hvaler, som jeg utvidet.

Fortun-utbyggingen

— en milepæl for naturvern

Etter omorganiseringen av Vassdragsvesenet ble Sperstad i 1962 den første direktør for Vassdragsdirektoratet. I tillegg til Forbygningsavdelingen, Hydrologisk avdeling, Vassdragsavdelingen og Avdeling for vassdragsundersøkelser, kom senere Natur- og landskapsavdelingen.

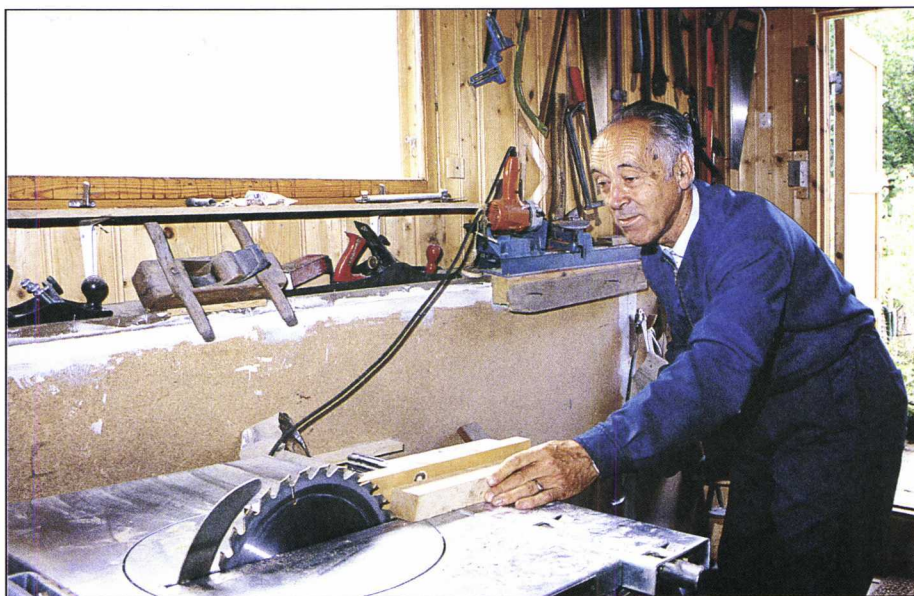
—Arbeidet i avdelingene gled videre på den gamle måten. Hovedproblemet var å få avdelingene, som tidligere hadde vært selvstendige, til å fungere som ett direktorat. Jeg føler selv at det er lyktes, men det er først i den senere tid at vi virkelig er blitt sammensveiset. Det jeg nå er redd for, er at vi, i kjølvannet av proposisjonen om omorganiseringen, skal bli splittet, at de enkelte avdelingene skal bli flyttet fra hverandre. Skjer det, vil mye bli ødelagt.

—Hva er etter din oppfatning det viktigste som har skjedd i den perioden du har vært direktør i Vassdragsdirektoratet, Sperstad?

—Det viktigste er det som har skjedd på naturvernhold. I den forbindelse var Fortun-utbyggingen en milepæl. Ved denne utbyggingen ble motstanden fra naturvernhold så sterk at Stortinget opprettet en komité (Gabrielsen-komiteen) for vern av vassdrag. Innstillingen fra denne komiteen ble lagt frem i 1963 og stortingsbehandlet i slutten av 1960-årene. Arbeidet ble ført videre av Vernekomiteen og Verneplan-utvalgene hvor jeg har vært formann. En egen avdeling for natur- og landskap i Vassdragsdirektoratet ble opprettet for cirka 10 år siden.

Stortinget dristig

—Hvordan ser du på Vassdragsdirektoratets arbeid fremover i lys av Samlet Plan?

—Med Samlet Plan oppstår det en fundamentalt ny situasjon, idet planen medfører en todeling av vurderingene. Samlet Plan skal behandles i Stortinget, og det er derved de folkevalgte som skal vurdere hvilke objekter som skal konsesjonsbehandles. Slik det har fungert til nå, har det vært konsesjons-søkeren som har lagt frem grundige utredninger med flere alternativer. Heretter skal altså Stortinget på et spinkelt grunnlag velge ut hvilke saker som skal behandles. Fra Stortinget får vi så servert ett objekt, og dermed mister vi muligheten for en helhetsvurdering. Jeg må si at Stortinget er dristig dersom vurderingene skal foretas på så spinkelt grunnlag. Ja, dristig er mildt sagt. Jeg er nesten glad jeg kommer ut av dette. Stortinget kjører seg inn i en blindgate. Samlet Plan er et bra stykke arbeid, men ikke godt nok til å brukes på en slik måte.

Ikke godt nok gjennomtenkt

—Samlet Plan vil bremse på konsesjonsbehandlingene. Den inneholder mange små prosjekter, noe som vil gi direktoratet mer arbeid pr. kilowatt som bygges ut. Hørings- og utredningsinstansene har ikke kapasitet til dette. Videre viser det seg at mange vassdrag som er satt i kategori 1 enten ikke er ønsket utbygget, eller at utbyggeren står overfor uoverkommelige problemer. Det være seg problemer med for eksempel avtaler eller samarbeid. Det finns flere konkrete eksempler på dette. Virkemidlene i Samlet Plan er neppe tilstrekkelige. Intensjonen burde vært å få forenklet konsesjonsbehandlingen, men slik er det ikke blitt. Vassdragsdirektoratet blir gitt snevrere grenser, med det resultat at arbeidet i direktoratet blir langt vanskeligere. Jeg tviler også sterkt på

at man under disse forhold vil få bygget ut den nødvendige vannkraft tidsnok.

Et slag i ansiktet

—Hva med omorganiseringen av NVE?

—Proposisjonen var et slag i ansiktet. Den var en skuffelse for hele direktoratet. Som kjent hadde vi et ønske om å bli et selvstendig direktorat direkte underlagt departementet. At vi fortsatt skulle knyttes sammen med Energidirektoratet, likte vi ikke. Det som imidlertid ikke må skje nå, er, som jeg tidligere nevnte, at direktoratet blir spredt med hensyn til kontorlokaler.

—Du har vært direktør i Vassdragsdirektoratet i hele perioden mellom de to omorganiseringene. Har det vært spesielt vanskelig?

—Nei, det syns jeg ikke. Arbeidet har vært interessant, og jeg har fortsatt til tross for enkelte andre tilbud underveis. Jeg føler at direktoratet er blitt sammensveiset, at samarbeidet har fungert bra, og at det har vært et godt klima. Vanskeligere tror jeg nok at det vil kunne bli i fremtiden.

—Har du spesielle planer for tiden fremover?

—Jeg har meldt meg på et kurs i treskjæring. Treskjæring er en gammel tradisjon i Skjåk, men jeg har ikke tenkt å drive det langt. Til det er det for krevende. Ellers kan jeg ikke si jeg mangler oppgaver. Både hus og hytter trenger vedlikehold, og jeg trives veldig godt med å stelle i hagen. Likevel blir det nok en overgang som jeg må venne meg til. For øvrig kommer jeg til å følge utviklingen i NVE, dog på avstand...

Ny Vassdragsdirektør er ikke tilsatt idet bladet går i trykken. I interimperioden vil fagsjef Age Hjelm-Hansen fungere i stillingen.

Nedtelling begynt!

Detaljeringsfasen i gang

Etter at Styringskomiteén enstemmig gikk inn for forslaget til hovedstruktur for Statskraftverkene, arbeides det nå aktivt med fase 2 – detaljeringsfasen. Seks nye prosjektgrupper er i full aktivitet. Arbeidsområdene er:

Instruks: Statskraftverkernes interne instruksystem.

Prosjektledelse: Overordnet krav til prosjektarbeid, prosjektledelsens funksjons- og arbeidsområde, samarbeidsformer mellom prosjekt leder og divisjoner/staber.

Informasjon og samfunnskontakt: Arbeidsoppgaver og virkemidler, samarbeidsformer med divisjoner/staber, Fossekallens organisering og innpassning i Statskraftverkernes totale informasjonsvirksomhet.

Økonomistyring: Avklaring av overordnede myndigheters krav til økonomistyring i Statskraftverkene.

Fiskesaker

Kontorforhold

Prosjektgruppene for Eksterne oppdrag, EDB, Forskning og utvikling samt Systemplanlegging vil fortsette med detaljutredning. Det blir videre opprettet en prosjektgruppe for organisering av velferdstjenesten.

Nytt navn – Statskraft?

Styringskomiteén gikk enstemmig inn for at det skulle fremmes forslag om en navneforenkling. Navnet Statskraft er kort og greit, samtidig som det er mer dekkende for den samlede virksomhet i den nye forvaltningsbedriften.

Konkurranse om nytt emblem

Det gamle og velkjente emblem forblir i NVE. Statskraftverkene trenger et nytt og tidsmessig bedriftssymbol som identifiserer bedriften, og som skal brukes på brevark, publikasjoner, bygninger, kjøretøyer, arbeidstøy med videre. Alle i NVE er blitt invitert til å delta i konkurransen, her lokker premie og stor heder! Den endelige utforming overlates til en profesjonell designer. Forslag sendes Informasjonskontoret i NVE innen 31. oktober i år.

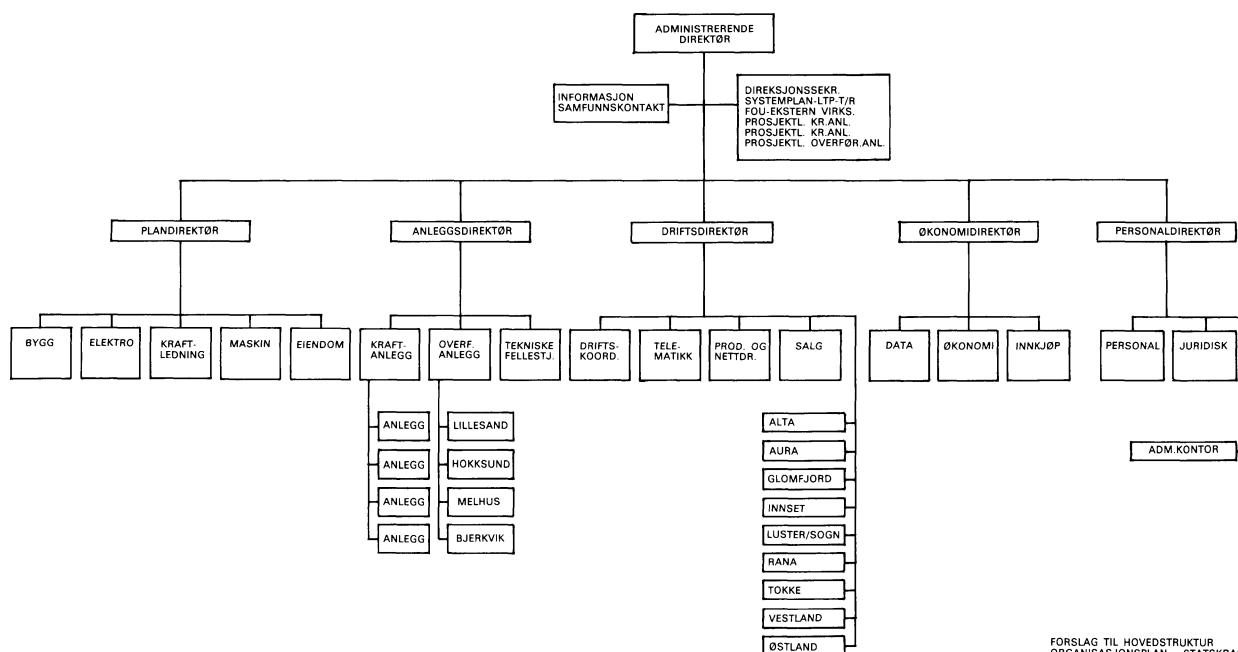
Fin-justert hovedstruktur

Etter Styringskomiteéns behandling av forslag til det nye Statskraftverkens hovedstruktur er denne blitt oversendt Olje- og energidepartementet, som har foretatt en detaljert gjennomgåelse av forslaget til avdelinger og deres fag- og ansvarsområde. Forslaget skal videre drøftes med Finansdepartementet og Forbruker- og administrasjonsdepartementet i budsjettmessig sammenheng. Resultatet av Olje- og energidepartementets gjennomgåelse er en justering fra 18 til 17 fagavdelinger. OED ønsker de administrative fellestjenester organisert som et kontor i Personalstaben. Med så små endringer, må man si at forslaget alt i alt er blitt godt mottatt.

Videre detaljorganisering

Så snart den budsjettmessige avklaring foreligger for avdelingsstrukturen, vil lederstillingene bli utlyst og besatt. Med dette, samt at divisjons/stabsdirektører er utnevnt, vil startskuddet gå for detaljeringen av kontorenes ansvarsområder i avdelingene.

Kåre Schjetne

FORSLAG TIL HOVEDSTRUKTUR
ORGANISASJONSPLAN – STATSKRAFT

Rjukan-flommen i 1927

Fossefallens medarbeidere synes å overdrive ganske sterkt når det gjelder å forsvare vassdragsreguleringer.

Min påstand gjelder medarbeidere både i 1962 og 1985. I artikkelen: Betydningen av vassdragsregulering i Fossefossen nr. 5/1985 gjengir Anne Christophersen i faksimile John Frys artikkel fra Fossefossen nr. 2/1962.

Hovedbudskapet er at Møsvannsdammen i 1927 reddet Rjukan fra total ødeleggelse. Jeg finner det riktig å gjengi ordvalget:

«Hadde ikke den store Møsdammen vært der – vannstanden var nesten på nullpunktet, da den lokale syndfloden begynte – til å demme opp for de enorme vannmassene fra det vidstrakte og snørike tilsigsområde i Hardangerviddas østlige del, og mange milliarder kubikkmeter vann var kommet fossende ned gjennom Vestfjorddalen i tilskudd til flommen fra «heimfjoddi», da ville det ha gått der som i Husevoldsdalen. Det hadde ikke blitt stein tilbake på stein av Rjukan-fabrikene og byen Rjukan og tusener av mennesker var omkommet. Sannsynligvis var Notodden og andre byer nedenfor i vassdraget også gått med i løpet.» Så langt Fossefossen i 1962.

At dette gjengis i 1985 uten en viss kritisk holdning til budskapet, er ikke tilgivelig. NVE sitter med data som kan avsnitte det meste av det dramatiske i utsagnet. Det blir påstått at Møsvann i løpet av fire døgn, nemlig fra 24. juni til 28. juni 1927 steg 6,5 meter. Men Fossefossen da, har dere ikke tilgang til NVEs Vannstandsakttagelser for 1927 i Middelthuns gate?

Her er fakta!

Vannstand Møsvatn (ovenfor):

24/6: 905,68 27/6: 906,68

25/6: 906,01 28/6: 907,11

26/6: 906,33

Vannstanden i magasinet steg altså 1,43 meter på de angitte døgn, ikke 6,5.

Vannstanden var ikke nede på nullpunktet da regnflommen satte inn. Laveste vannstand inntraff på LRV 899,99 den 14. mai, altså 1½ måned tidligere.

Innsjøen lagret ikke milliarder kubikkmeter vann, bare cirka 93 millioner kubikkmeter på de fire dagene.

Hele magasinet i Møsvatn var i 1927 på 759 millioner kubikkmeter, altså ikke fullt én milliard.

Magasinet nådde ikke HRV før i august 1927, og den største stigning på ett døgn. Da lagret den inn et tilsigsredselldøgn, men inntraff mellom 29. og 30. juni da sjøen steg 1,01 meter på ett døgn. Da lagret den inn et tilsigsoverskudd på cirka 65 millioner kubikkmeter på ett døgn eller cirka 750 m³/s. Det er betydningsfullt.

Jeg har her antatt et sjøareal på 65 kvadratkilometer ved kote 906–909. Sjøens naturlige areal er 52,3 kvadratkilometer, og tilleggsreguleringen i 1942–1943 på fire meter øket magasinet med 305 millioner kubikkmeter, noe som gir et middelareal mellom kote 914,5 og 918,5 på 76 kvadratkilometer.

Jeg synes Fossefossen burde underbygge sin påstand om at både Rjukan, Notodden og andre byer nedenfor i vassdraget ville gått med i løpet hvis ikke Møsvannsdammen hadde vært der. Det er sterk kost i et angivelig seriøst fagtidsskrift.

Til Anne Christophersen som forfatter: Hva betyr følgende setning i Fossefossen nr. 5/1985? «At en dam holder, selv under påkjenninger som selv den mest pessimistiske ingeniør hadde regnet med, kan knapt regnes som en nyhet.»

Sproglig er setningen «noe uklar», og det tekniske innhold i setningen er tøv, hvis det henspiller på dagene 24.–28. juni 1927.

Da var vannstanden 7-8 meter under HRV og sannsynligvis cirka 10 meter under beregnet HFV.

Etter min vurdering er det bare dambrudd (ved bombing eller sprengning) som kan tenkes som årsak til at Rjukan skulle gå med i flommen nedover.

Erik Ræstad
Hydroconsult

Kraftverk i Sogn og Fjordane

Med stønad fra NVE har eg samla inn opplysningar om kraftverk i Sogn og Fjordane. Opplegget var at alle verk som har vore og er i fylket, skulle kome med i samlinga. Takk vere velvilje og

hjelp fra distriktet, trur eg at dette mest heilt ut har lukkast.

Det er fylt ut skjema med opplysningar om kvart enkelt verk. I tillegg er det sett opp rubrikkar for vasskraftverk, vindkraftverk og motorkraftverk. Kraftverka er samla heradsviss.

For at det innsamla materialet skal vere lett tilgjengeleg, er det med løyve frå NVE laga tre kopiar av alle dei utfylte skjema om dei vel 350 verka og sameleis av alle tabellar. Den eine av dessa kopiane er send til Kulturkontoret i Sogn og Fjordane i Førde og den andre til Sogn og Fjordane Kraftverk på Sandane. Kvart herad i fylket har og fått tilsend kopi av den delen som gjeld dette heradet.

I mappene der originalene står, er det dessutan lagt ved mange handskrevne opplysningar om dei ymse verka. Desse mappene ligg i NVE.

Sigurd Nesdal

Åndelig voldtekt – et privat korstog

En artikkel i Fossefossen nr. 1/1985 gjorde inntrykk på meg. Den var mildt sagt betenkelig. Emnet var åndelig voldtekt, og artikkelen anleggsarbeideren fikk servert, virket mest som et privat korstog mot vold fra redaktørens side.

Dagens porno- og voldsdebatt har elementer av heksejakt i seg. I visse former et fanatisk og hysterisk preg. Hva kan så dette føre til? Sannsynligvis en viss skjerpelse av domstolens rettspraksis når det gjelder håndtering av pornografi- og voldsaker. Et uttrykk for den velkjente pendelbevegelse.

I 1960–1970 årene hadde vi en liberal epoke. Nå aner vi konturene av en mer puritansk. For å si det like ut: Dette er den mest tøvete lederartikkel jeg har lest i Fossefossen på lange tider.

Jeg vil illustrere dette med noen utdrag: Ferdigkjøpt brutalitet på boks – mentale overgrep – åndelig voldtekt – angst – nevroses – depresjon – sinnslidelser – aggressive – blodtørstige. En vanlig sivil iakttager må stille seg spørsmålet om det her er psykiatriske pasienter som beskrives.

Mange vil med meg stille seg spørsmålet: Hvem er det som har reagert negativt på videofilmene som vises ved våre anlegg? Det skulle være unødvendig å bruke av og på knappen på videospilleren. Jeg har et bedre forslag: Det er ingen skam å forlate et rom hvor man ikke befinner seg vel.

Derfor kjære redaktør, trur jeg du skjøt langt til side for målet. Som igjen

viser at Mette Kjeldsberg kjenner anleggsmiljøet svært dårlig.

Som en sluttkommentar, tror jeg de fleste voksne mennesker rundt omkring på anleggsbrakkene selv vil bestemme hva de som voksne, ansvarsbevisste personer bør se av videofilmer, uten noen formanende pekefinger fra redaktøren i Fossekallen.

Terje Juvodden
Kobbelv-anlegget

Organiseringen av norsk elektrisitetsforsyning

Det hersker neppe tvil om at en del distribusjonsverk er i minste laget. Disse el-verk må nødvendigvis regne seg en forholdsvis stor dekningsdifferanse. Langt verre er det at vi også har

ORDET ER FRITT

unødige store enheter i enkelte fylker. Når så disse enheter også har høy dekningsdifferanse, sier det seg selv at tapet blir stort for vårt samfunn.

Sentraliseringstanker, gode og dårlige, har vel alltid hatt sin grobunn i kontormiljøer med uoversiktlig mange ansatte. Dette gjelder i høy grad også el-forsyningen. Det siste tilskudd i debatten om organiseringen av norsk el-forsyning er den holdning som blir vist overfor politisk styring og politikere i lokalsamfunnet. En nokså sentral person har blant annet uttalt at i små kommuner betaler man så gjerne høye strømpriser hvis man til gjengjeld får beholde den lokale styringsrett over stedets el-verk. Man mener med andre ord at de lokale politikere ikke vet sitt eget beste.

ITU-elektrisk nr. 9/1985 gjengir en del inntrykk fra «Energi 2000». Det fremholdes at noe av det første man bør se på, er el-forsyningens organisasjonsmønster. Etter at man har fått fylkesomfattende enheter, kan man om ønskelig foreta sammenligninger fylkene imellom for derved å få en slags konkurranse.

Det man kanskje burde forvente, er at det allerede nå ble fremlagt opplysninger om teknisk/økonomiske forholdstall for de enkelte fylker. Fakta om for eksempel dekningsdifferanse, abonnenttetthet og energiomsetning pr. abonnent er av største betydning hvis det er meningen at man skal få et inntrykk av el-forsyningens effektivitet. Det er derfor ønskelig med en klargjøring av blant annet disse data sett i en fylkesvis sammenheng.

Produktivitetsfaktorene for fylker med kommunale el-verk kan så sammenlignes med Nord-Trøndelag Elektrisitetsverk (NTE). En sammenligning med NTE har sammenheng med at NTE er et rent fylkesverk, og at NTE ofte er den riktige modell for dem som har stor tro på større enheter. Det er som kjent slik at enkelte mener at rasjonell el-verksdrift alltid er ensbetydende med store enheter.

Kartlegging av data burde for lengst vært gjennomført i forbindelse med Energilovutvalgets arbeid. Det burde kanskje være av interesse å sammenligne el-organiseringen i Nord-Trøndelag, Finnmark, Sogn og Fjordane, Østfold og Buskerud.

H. Thomassen
Nes kommunale elektrisitetsforsyning

In memoriam

Karsten Ræstad døde 6. august 1985 etter en tapper kamp mot sykdommen som plaget ham de siste årene.

Ræstad ble ansatt i Elektroavdelingen i Statskraftverkene 1. september 1963 (overingeniør fra 1. desember 1970). Han fikk sin ingeniørutdanning i Sverige og arbeidet som ingeniør hos EGA i 11 år før han begynte i Statskraftverkene.

Hans omfattende praksis og erfaring, hans høye kunnskapsnivå og evne til samarbeid medførte at han ble tillagt de største og mest krevende arbeidsoppgaver i sitt virke i Statskraft-

verkene. Disse gjennomførte han på en utmerket måte. Et spesielt trekk ved Ræstad var hans interesse for sine medmennesker og hans arbeid med å forbedre arbeidsmiljøet for de ansatte. Han hadde en behagelig framferd og et usedvanlig godt humør som gledet alle han arbeidet sammen med.

Statskraftverkene har mistet en dyktig og trofast arbeidstaker, og alle som arbeider, og levde sammen med ham, har mistet en meget god kollega og venn.

Selv om tapet for oss føles tungt, går våre tanker og medfølelser til hans nære familie som sitter igjen med det største savn.

Fred over Karsten Ræstads minne.

O. Hauge

Våre og våre oldeforeldres kraft- verk

fossekallen

30 år

Fossekallen nr. 7/1985 var viet El-forsyningens hundre års jubileum, og i den anledning ble landets 16 største kraftverk presentert. Det karakteristiske ved denne kavalkaden, var at bare én eneste bygning var med – hvis da det treskuret som utgjør «Vinduet» ved Bondhusbreen, fortjener en så verdig betegnelse. Ellers later utbyggere og arkitekter til å være inspirert av den faste formulering i tidligere tiders Personlig-spalter: «Absolutt diskresjon fordres og lo- ves».

I dag kjører Langerak sammen med Aust-Agder Kraftverk, og de tre maskinene er i stand til å levere 1200 kW. Årsproduksjonen er på 900 000 kWh, og inntil for kort tid siden var det fem mann som hadde sitt virke ved kraftverket. Etter at automatikken fikk innpass, er styrken skåret ned til to mann – Langerak og Eriksen, og det er ikke nødvendig med nattevakt lenger. Det er lenge siden det var på tale om å kjøre med redusert drift – magasinene er konstant fulle – det er et fall på 300 meter ned til kraftverket, og selv om vannmassene kan synes beskjedne, rusler og går turbinene dag ut og dag inn, stadig like trofast.

Fra «Sørlandske Tidende».

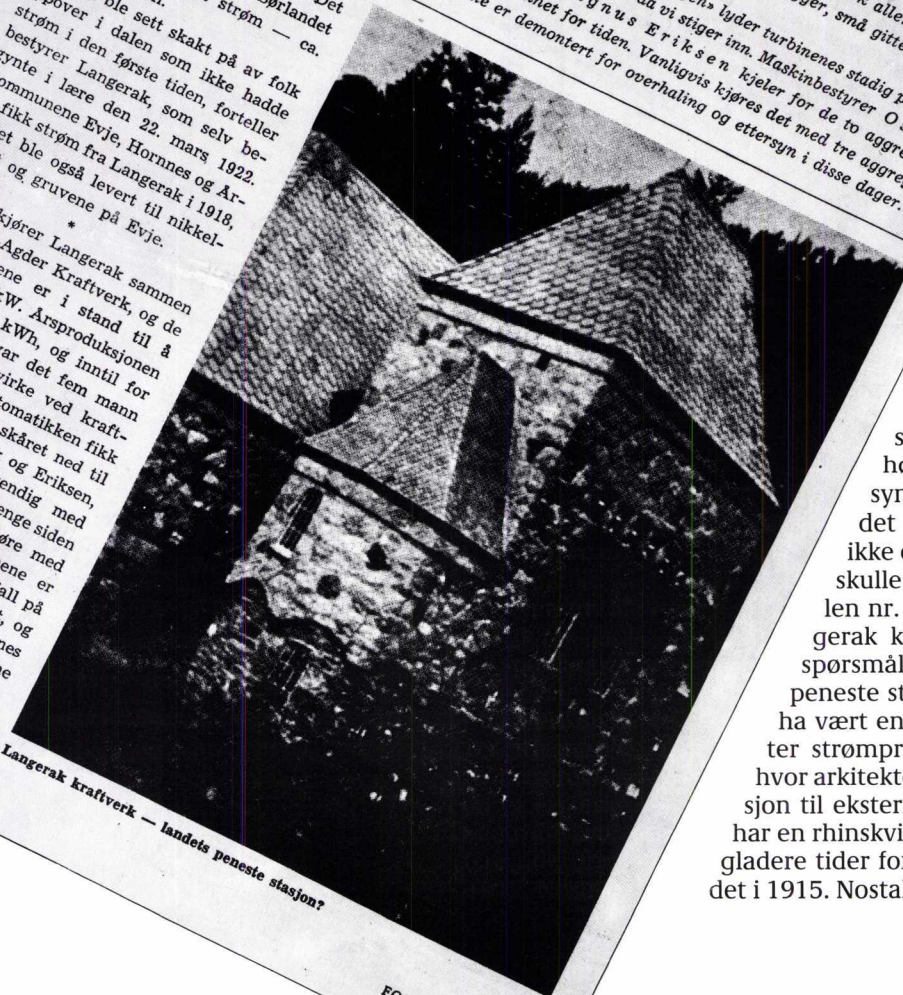
STRØM TIL 1 ØRE KWH

Langerak minner mest om en middelaldersk borg

— Kraftverket ble oppført i 1915 og skulle den gang levere kraft til Landeskogen sanatorium. I de første årene var stasjonen litt av en severdighet, og det er ikke svært lenge siden direktør for Vassdragsvesenet uttalte at det er den peneste stasjonen vi har. Av dimensjoner kan kraftverket synes heller beskjedent, men at det har hatt stor misjon gjennom årenes løp, er hevet over tvil. Det er den stasjon her på Sørlandet som leverer billigst strøm — ca. 1 øre pr. kWh.

— Vi ble sett skakt på av folk oppover i dalen som ikke hadde strøm i den første tiden, forteller bestyrer Langerak, som selv begynte i lære den 22. mars 1922. Kommunene Evje, Hornnes og Ardal fikk strøm fra Langerak i 1918, og det ble også levert til nikkverket og gruvene på Evje.

En middelaldersk borg er det Langerak kraftverk aller mest minner om fra utsiden. Ugiennomtrengelige steinvegger, små gittervinduer, og maleriske tårnliknende tilbygg. Men fra det innerste i «festningen» lyder turbinenes stadig pulserende virke, og lyden intensiverer da vi stiger inn. Maskinbestyrer Osmund Langerak og Magnus Eriksen kjører for de to aggregatene som er i virksomhet for tiden. Vanligvis kjøres det med tre aggregater, men det ene er demontert for overhaling og ettersyn i disse dager.

Langerak kraftverk — landets peneste stasjon?

Dammene smyer seg inn i terrenget, en diskret portal i en fjellside røper intet om veldige maskinhaller og SF6 anlegg innenfor, rørgatene er erstattet av tunneller. Bare høyspentlinjene er like synlige som før. I 1915 var det annerledes — da var ikke en kraft-stasjon noe som skulle kamufleres. I Fossekallen nr. 3/1968 presenteres Langerak kraftverk, og man stiller spørsmålet om dette er landets peneste stasjon. Det må i hvertfall ha vært en av de mest effektive etter strømprisen å dømme. Akkurat hvor arkitekten har hentet sin inspirasjon til eksteriøret er uvisst. Muligens har en rhinskvinetikett minnet ham om gladere tider for Europa enn de som rådet i 1915. Nostalgi er ikke av ny dato.

stiller spørsmålet om dette er landets peneste stasjon. Det må i hvertfall ha vært en av de mest effektive etter strømprisen å dømme. Akkurat hvor arkitekten har hentet sin inspirasjon til eksteriøret er uvisst. Muligens har en rhinskvinetikett minnet ham om glade tider for Europa enn de som rådet i 1915. Nostalgi er ikke av ny dato.

Aust-Agder kraftverk opplyser at Langerak fremdeles er i drift, men at det er på tale å bygge en ny stasjon som kan utnytte fallet ned til Byglandsfjorden bedre. Den gamle stasjonsbygningen kan så benyttes til museum over kraftutbyggingen i Setesdalen.

Nå har jo NVE sine egne museumsplaner i Kvilldal, men ifølge Stavanger Aftenblad av 13. juli i år: «Vestlandsverka må avklare sine behov for lagerplass før Ryfylkemuseet eventuelt kan overta verkstadhallen.»

Jeg skal ikke si noe stygt om verkstadhallen i Kvilldal — den er sikkert funksjonsriktig og egnet til sitt formål. Det som er helt sikkert, er at verken Finansdepartement eller skattebetalere

noen gang har kunnet kritisere NVE for overflødige dekorasjoner eller anvendelse av unødig kostbare materialer under konstruksjonen. Det er i beste fall en bygning man glemmer etter å ha snudd seg.

I Kvilldal blir det museum for spesielt interesserte og studiegrupper som også skal se kraftverket. Langerak ligger rett ved riksveien i et typisk turiststrøk. Avstanden over til Ulla-Førre er ikke stor. Hvorfor kan ikke Statskraftverkene og Aust-Agder innlede samarbeid, slik at disse to museene kan utfylle hverandre. I Kvilldal blir det plass til å demonstrere turbinenes utvikling gjennom hundre år, mens Langerak kan vise den mer publikumsvennlige siden av utbyggingsvirksomheten. Det kan i hvert fall ikke bare være Aust-Agder kraftverks ansvar å se til at denne artige bygningen får det vedlikehold den trenger. Den må ikke — som landets eldste vannkraftverk — Laugstol Bruk — bli revet når det ikke lenger er bruk for den.

Anne Christophersen

Vannstands-observatør av «den gamle skole»

I 1950 sa Kåre Midtlien ja til å ta et år på prøve som NVE's observatør ved Aulestad vannmerke i Gausa. Det som den gang begynte som et prøveår, har til nå vist seg å bli 35 år.

Dette ble markert ved at Hydrologisk avdeling delte ut sitt barometer. I forbindelse med overrekkelsen holdt avdelingen en middag for observatøren og hans kone Olga på Skei Høyfjellshotell den 27. august i år.

Kåre Midtlien er en observatør av «den gamle skole» som setter sin ære i å gjøre jobben 100 prosent, noe han alltid har gjort til Hydrologisk avdelings fulle tilfredshet. Som observatør har han fulgt utviklingen fra den manuelle avlesningen av skala, via etter-syn av tradisjonell skrivende limnigraf med flottør og lodd til de moderne instrumenter med trykkregistrering og dataoverføring med telefonsvarer. Aulestad har i alle år vært brukt som referansestasjon for avrenningsforholdene i Lillehammerområdet, så det har vært av stor viktighet å få inn pålitelige data herfra. Hvis noe skulle ha sviktet en gang i blant, har man visst at dette i alle fall ikke skyldtes slurv fra observatørens side. Han har for øvrig hatt god hjelp av kona i observatørtjenesten de gangene han selv har vært forhindret.

Vi takker hjertligst for innsatsen så langt, og håper at vi fortsatt i mange år skal få nyte godt av Kåres tjeneste også nå etter at han har gått over i pensjonistenes rekke.

K. Schult

Anleggs-veteran pensjonert

Etter 37 års tjeneste ved diverse anlegg er førstesekretær og kasserer Peder O. Bae blitt pensjonist. Siste stopp ble Kobbelv-anlegget, og ved en høytide-

lighet ble han ved avskjeden behørig takket og overrakt blomster og gave av anleggsleder Ola Brekke.

NVE Kobbelv-anlegget

NVEs personale:

endringer august 1985

Nytillsatte:

Antonsen, Svein
Arnesen, Arne
Aspel, Astor
Aune, Kjell
Bjørklund, Ada
Brekke, Karen
Brynhildsen, Astrid
Drablø, Bjørn
Edvardsen, Jan A.
Fagerthun, Terje I.
Grønvold, Frank
Homme, Tellev
Hultgren, Rolf
Iversen, Torbjørn
Johannessen, Arne M.
Johansen, Bjørn S.
Kjelland-Mordre, Kristin
Madsen, Lars
Nesheim, Geir H.
Nielsen, Sylvia A.
Okkenhaug, Ole M.
Ramskjell, Frode
Risdal, Eivind
Rusten, Johan I
Sando, Geir
Skogly, Karin
Smaamo, Ragnhild G.
Suhr, Arvid
Sværd, Roger
Tveit, Sigurd
Øksnes, Randi
Øxning, Kari
Åsen, Margrete

Opps.mannsass.
Overingeniør
Avdelingsingeniør
Opps.mannsass.
Kontorassistent
Kontorassistent
Konsulent
Overingeniør
Avdelingsingeniør
Opps.mannsass.
Opps.mannsass.
Opps.mannsass.
Avdelingsingeniør
Avdelingsingeniør
Overingeniør
Opps.mannsass.
Førstesekretær
Fiskeoppdretter
Opps.mannsass.
Kontorfullmektig
Ingeniør
Opps.mannsass.
Driftsarbeider
Opps.mannsass.
Maskinmesterass.
Kontorassistent
Driftsarbeider
Driftsarbeider
Overingeniør
Avdelingsingeniør
Kontorassistent
Kontorassistent
Kontorassistent

Ulla-Førre-anleggene
ET3
Alta-verkene
Ulla-Førre-anleggene
Kobbelt-anlegget
Kobbelt-anlegget
EKK
Kobbelt-anlegget
Jostedal-anlegget
Kobbelt-anlegget
Kobbelt-anlegget
Ulla-Førre-anleggene
Rana-verkene
Rana-verkene
Aura-verkene
Ulla-Førre-anleggene
AJ
Vestlands-verkene
Ulla-Førre-anleggene
Kobbelt-anlegget
Kobbelt-anlegget
Kobbelt-anlegget
Vestlands-verkene
Kobbelt-anlegget
Tokke-verkene
Kobbelt-anlegget
Vestlands-verkene
Alta-verkene
SBG
Rana-verkene
Kobbelt-anlegget
Kobbelt-anlegget
EA

Johansen, Per
Karijord, Knut
Klausen, Arnold
Kristiansen, Hans J.
Kvarstein, Arild
Lauritzen, Lauritz
Nordeng, Lars E.
Pettersen, Tor A.
Skaar, Olav M.
Skjærvold, John O.
Svennes, Sigbjørn
Tjelde, Torvald
Volden, Jostein

4171 Maskinm.ass.
0032 Avd.ing.
3904 Opps.mannsass.
0033 Avd.ing.
0033 Avd.ing.
0032 Avd.ing.
0033 Avd.ing.
3980 Opps.mannsass.
0034 Avd.ing.
0979 Opps.mannsass.
3980 Opps.mannsass.
0033 Avd.ing.
0032 Avd.ing.

Glomfjord kraftverk
EEP
Kobbelt-anlegget
VHO
Ulla-Førre-anleggene
Ulla-Førre-anleggene
SBP
Jostedal-anlegget
Ulla-Førre-anleggene
Ulla-Førre-anleggene
Ulla-Førre-anleggene
Jostedal-anlegget
Kobbelt-anlegget

Avansement, opprykk

Elnan, Gunnar
Havaas, Torbjørn
Holseter, Oddvar

2711 Fiskeoppdretter
0033 Avd.ing
3980 Opps.mannsass.

Vestlands-verkene
Kobbelt-anlegget
Ulla-Førre-anleggene

Fratredelse med pensjon:

Nygård, Harald
Sund, Roald

Fagarbeider
Maskinm.ass.

Aura-verkene
Rana-verkene

Fratredelse, annen:

Bakke, Ambjørn
Ervik, Ragna M.
Espe, Vagleik
Fagerhaug, Hans T.
Farstad, Svein
Haave, Inger
Hauge, Edwin
Leikvoll, Sigrid
Lien, Einar
Myrann, Kjell
Møller, Rune
Røsjorde, Jan
Skeie, Børge
Skjeggstad, Lars
Vestli, Marit Eggum

Avd.sykepleier
Ingeniør
Ingeniør
Betjent
Ingeniør
Tegner
Ingeniør
Tegneassistent
Overingeniør
Overingeniør
Førstesekretær
Statshydrolog
Bedriftslege
Konsulent
Konsulent

Ulla-Førre-anleggene
Kobbelt-anlegget
VFV
AAA
SPK
SBP
SEA
SBM
SDR
SDR
ET3
AAO
VHD
Ulla-Førre-anleggene
SAO
ESF

Dødsfall

Ræstad, Karsten
Øyre, Olav

Overingeniør
Spesialarbeider

SEA
Vestlands-verkene

Første kvinne i el-verksforeningens styre

Norske Elektrisitetsverkere Forening (NEVF), som fra årsskiftet skifter navn til Norges Energiverkforbund, har fått sitt første kvinnelige styremedlem — samme år som norsk el-forsyning kan feire 100 års jubileum. Det skjedde da Kristin Sønnerheim på foreningens årsmøte ble valgt inn i det nye styret. Husmoren fra Aurland er aktiv i fylkespolitikken i Sogn og Fjordane. Hun representerer Høyre og sitter blant annet som formann i styret for Sogn og Fjordane Energiverk.

Foto: K. Djupvik

Siste nytt: Statskraftverkernes nye styre ble oppnevnt i Statsråd fredag 11. oktober. Styret skal fungere i en fire års periode fra og med 15. oktober i år.

Representanter:

Elsa Eriksen, lærer, Finnsnes (A)
Arne Haldorsen, disp., Bømlo (KrF)
Ester Hasle, dr. ing., Trondheim (S)
Johan Kaslegard, tunnelarb., Jostedal (NAF)
Thor Listau, styrets leder, Kirkenes (H)
Terje Lysfjord, overing., NVE (NIF)
Jon Trøften, dir., Sarpsborg

Vararepresentanter:

Jannick Lindbæk, adm.dir., Oslo
Sverre Lauritzen, mask.m.ass, NVE(-NEKF)
Olav Mjelstad, ing., Bergen
Ragnhild Sohlberg, ass. dir., Oslo
Harald Norvik, dir., Nesodden
Kristin Sønnerheim, næringsdr., Aurland
Geir Taaje, førstesekr., NVE (NTL)

Forside: I forbindelse med Elforsynings 100 års jubileum i Skien hadde Kraftledningsavdelingen i Statskraftverkene, avdeling Hokksund, reist en høyspentmast i Ibsenparken. Olje- og energiminister Kåre Kristiansen, her flankert av generaldirektør Sigmund Larsen og kraftverksdirektør Gunnar Vatten, var med og kastet glans over begivenheten. Foto: Per Anders Rosenkvist/Samfoto.

En selvfølge runder 100

Det hele begynte for 100 år siden.

Laugstol Bruk i Skien kunne, som det første elektrisitetsverk i landet, tilby strøm til alminnelig husbruk. Siden den gang har mye blitt forandret. I dag er elektrisiteten blitt en selvfølge i vår hverdag – til alle døgnets timer. Gjennom 100 år har Norge endret seg fra å være et av de fattige land i Europa til å bli et av de rikeste i verden. Elektrisiteten har vært en av de viktigste årsaker til veksten i vårt samfunn. Elektrisiteten utgjør i dag halvparten av vårt totale energiforbruk. Dette gjør det mulig for oss å bruke el-kraft på områder der hvor andre industri-land brenner olje, kull og gass.

Nå forbereder vi oss på fremtiden

Vårt forbruk av elektrisitet øker fortsatt jevnt. Vi har i alle år klart å møte forbruksøkningen – og vi vil gjøre vårt beste for å klare det i årene fremover. Men vannkraft, som er en ren og rimelig form for elektrisitetsproduksjon, er en begrenset ressurs. Vi må derfor bruke elektrisitet fornuftig. Dette er et ansvar vi må dele – du som forbruker og vi i elforsyningen. Nå retter vi øynene fremover. Nye utfordringer og oppgaver skal løses. Vi ønsker at elektrisiteten fortsatt skal være en selvfølge i din hverdag.

Med hilsen NORSK ELFORSYNING

Innrykket av Elforsynings Informasjonstjeneste (ELI)